

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokoјence.

Besede modrega državnika.

Ekspozé finančnega ministra k predlogu proračuna.

Iz ekspozéja finančnega ministra g. dr. Mil. Dordevića, katerega je poslal Narodni skupščini o predlogu državnega proračuna za leto 1934/35, objavljamo naslednje važne odlomke, ki se tičejo neposredno ali posredno državnih uslužbencev in upokoјencev.

Gospod finančni minister je med drugim izvajal:

»Tudi ta proračun kakor že dva predhodna, je nastal v času krize. Ta proračunski predlog pa je tudi nadaljevanje politike odločnega varčevanja in prilagoditve težavam, ki se zrcalijo že v prejšnjih dveh proračunih.

Čeprav se znižanje izdatkov (napram sedanjemu proračunu je predlog novega proračuna za približno 267 milijonov nižji, v resnici pa napram letošnjemu proračunu nižji za okroglo 511 milijonov; op. ur.) po tem proračunskem predlogu v primeri z višino tega proračuna, če ga gledamo v njegovi skrajni številki, tako impozantno ne izraža, so sedanji napor za varčevanje morda celo večji, kakor pa oni v prejšnjih dveh proračunih.

Na eni strani zaradi omenjenega avtomatskega povišanja izdatkov, na drugi strani pa je po že izvršenih prejšnjih znižanjih ostala za novo varčevanje zelo nizka možnost. V tej meji sem mogel delati samo s skrajno opreznostjo, ker je po vsem sodeč v znižanju izdatkov dosežena skrajna meja, katere prekoračitev bi dovedla v nevarnost pravilno delovanje javne uprave v državi. Tudi materialni in osebni izdatki so se znižali do skrajnosti. Kakor smo že ponovno razglasili, ni mogoče po že izvršenih znižanjih drž. izdatkov izvesti še novo znatno znižanje istih brez predhodne temeljite upravne reforme, ki bi pa zahtevala mnogo časa in mnogo studija. Samo tisto znižanje, ki bi prišlo kot posledica take obnove, bi bilo zares pametno in koristno, ker bi se ukinitve določenih upravnih služb izvršila po skrbni proučitvi njihove koristnosti. Vsako drugo znižanje bi bilo brez smisla in bi bilo v nasprotju s cilji pametne državne politike. Tako znižanje bi zadelo vse državno živčevje v živo in bi pomenilo njegovo popolno razkosanje.

Kar se tiče osebnih izdatkov, čeprav predstavljajo nesorazmerni odstotek napram materialnim (v sedanjem proračunu so znašale plače, pokojnine in invalidnine 47,25 odstotkov), se je vendar vztrajalo na stališču, da se po že znanih znižanjih prejemkov v prejšnjih letih, ne more v tem oziru iti še naprej. Kraljevska vlada smatra danes, kakor je smatrala tudi že pred letom dni, da so se z zadnjimi znižanji prejemkov drž. uslužbencev storile zadnje reforme, s katerimi se je dosegla poslednja meja. Prej bi se torej moglo govoriti o velikem številu uslužbenstva, kakor pa o tem, da bi se v današnjih težkih razmerah žrtvoval nov del njihovih prejemkov interesom računskega ravnateljstva. Sedaj se je računalo pri osebnih izdatkih z novimi in tako imenovanimi »praznimi« uradniškimi mesti, ki so se brez usmiljenja z največjo strogostjo črtala iz vseh predlogov. Krediti za osebne izdatke so torej postavljeni v proračunski predlog na podlagi dejanskega stanja in višine osebja in na temelju stvarne višine njihovih prejemkov.

Po zaključnem računu za proračunsko leto 1932/33 je bilo stvarnih izdatkov za pokojnine in invalidnine 1.102.770,782'09 Din. Po današnjem računu odobreni krediti znašajo 915 mili-

jonov 738.432 Din. Po proračunskem predlogu znašajo ti zneski 1.100 milijonov 738.432 Din ali za 185 milijonov več. Iz statističnega pregleda državnih uslužbencev upokoјencev in invalidov za proračunsko leto 1933/34 se jasno vidi tako znesek izdatkov za pokojnine in invalidnine, kakor tudi število osebnih in družinskih upokoјencev. (Poglavite podatke iz tega statističnega pregleda smo nedavno že objavili; op. ur.). Določeni znesek po tem takem odgovarja stvarnim potrebam. V tem poglavju se je pa vnesla novost v tem, da se pokojnine državnih uslužbencev in družinske pokojnine kakor tudi druge doklade prikazujejo razdeljene po resortih, tako da se more jasno pregledati in nadzorovati, koliko znaša obremenitev vsakega resorta z izdatki za osebne in družinske pokojnine.«

Glede vprašanja denarne politike kr. vlade je g. finančni minister podal naslednjo izjavo:

»V denarni politiki v vladi ne bo in ni nobenih sprememb. Vlada ima danes manj razlogov kakor kdajkoli prej, da bi opustila svoje dosedanje stališče v tem pogledu, ker je na obzorju nepobitnih dejstev in posledic težkih valutarnih dogodkov postalo očividno, da so vse goljufive teorije o dirigiranem denarju, o umetni ustvaritvi kupne moči in o umetnem porastu cen, doživele popoln polom.«

K prednjim dalekosežnim in globoko prevdarjenim izvajanjem v ekspozéju g. finančnega ministra, zlasti kolikor se tičejo neposredno nas in pa še posebej glede potrebnosti temeljite upravne reforme, se še povrnemo.

Navedemo pa naj v naslednjem še dva veleznačilna odlomka iz lanskega proračunskega ekspozéja g. fin. ministra, ki kažeta v svetli luči njegovo popolno razumevanje za naš težki gmočni položaj in odločno voljo, drž. uslužbencem in upokoјencem zavarovati vsaj najpotrebnejši eksistenčni minimum — vsem demagoškim nasprotstvom navkljub:

»Pokojnine predstavljajo pridobljene zakonske pravice. Težko je v pravni državi, v ustaljenem pravem redu rušiti pridobljene zakonske pravice. To je prvi razlog, ki v neki meri zadeva preteklost. So pa še razlogi, ki se tičejo tudi bodočnosti in o katerih mora vsaka parlamentarna vlada strogo voditi račun. Ti razlogi so, da se ne sme ubijati morala tistih ljudi, ki so stopili v državno službo in jo opravljali v prepričanju, da bodo imeli v starosti zagotovljeno eksistenco. Nevarna je pot, katero se tako pogostoma in s tako lahkoto priporoča, naj se prične z revizijo pokojnin, naj se pokojnine znižajo, naj se razveljavijo pridobljene pravice.

Tako je skupna redukcija prejemkov za veliko število drž. uslužbencev in upokoјencev dosegla skoro 30%, in več nego v katerikoli evropski državi, čeprav je v večini evropskih držav, celo tistih, ki niso bogatejše od Jugoslavije, višina prejemkov vsaj aktivnih uslužbencev bila višja nego pri nas. Še dlje nismo smeli iti, ker je treba računati z določeno mejo, to pa — če že ne zaradi družabnih in človekoljubnih ozirov — pač vsaj zaradi državnih interesov, da se preprečijo gnojni tvorbi v državnem telesu, kar bi se zlasti v časih, v kakršnih živimo, morda težko preprečilo, če bi ljudem, ki morajo delati za državo, odvzeli še tisto, kar jim znači minimum za življenje.«

Izobrazba javnega uradništva.

(Konec.)

Zelo važno je, da pridejo v državno službo kot uradniki na v o d e č a službena mesta (po največ akademiki), kar najbolj izkušeni ljudje v starosti od 30 do 35 let ali pa še starejši. Tega načina sprejemanja ni mogoče dovolj visoko oceniti. Nič ne koristi tako zelo ozdravitvi uradniškega aparata kot slične pomladitve vrhuncev uradniške hierarhije. Zaradi svojega obsežnega poznavanja praktičnega življenja morejo tako izbrani voditelji drž. uprave prepričati, da upravni aparat ne okosteni in morejo prepričati, da bi se uradništvo kot posebna kasta odločilo od vsega ostalega prebivalstva. Kjer so v javnih upravah zaprta vsa vrata nepoznanju sveta, je za uspešno delovanje javnega aparata in s tem države in občine že mnogo, dá, vse storjeno. Zato je gotovo pravilno, če odločujoča oblastva zmerom in povsod skrbje, da se najvišja uradniška mesta zasedejo s kandidati, ki mimo svoje odlične šolske izobrazbe poznajo kar največ pravnega in gospodarskega življenja sodržavljanov ali pa, ki se dobro spoznajo na drugih poljih zasebne ali javne delavnosti.

Za izobrazbo in nadaljnje izobraževanje državnih in občinskih nameščenicev so pa seveda po načinu javnih uprav oz. njihove ureditve podane tudi različne smernice.

Pri izbiri državnega ali občinskega železniškega (tramvajskega) osebja naj bo izobrazba v prvi vrsti popolna z vidika obratne sigurnosti. Celokupno, v obratni službi železnic zaposleno osebje se mora s stalnim poučevanjem vzdržati na višku svoje naloge in ga je treba zlasti o važnih novih vpeljavih posebej poučevati. Zato so zlasti primerni posebni občasni tečajji, zlasti za postajniško, vlakovno in lokomotivno osebje, da se te vrste uslužbenških skupin neprestano pomlajajo in se njihovo znanje razširja. Za srednje kategorije železniškega uradništva je potrebno mimo tega še gojenje tujih jezikov, dalje pospeševanje splošne izobrazbe, uvajanje v železniško zakonodajo, narodno gospodarstvo in nauk o prometu. Vsaka javna železniška uprava bo tudi po možnosti pospeševala zasebna stremljenja uradništva po nadaljnjem izobraževanju v okviru službenih potreb, bodisi s podeljevanjem prispevkov za jezikovne tečaje ali z omogočanjem poseta javnih izobraževalnih zavodov. V državah, kjer se govori več jezikov, je izmenjava mladih uradnikov izvrstno sredstvo za spopolnitev v tujem državnem jeziku. Mladi ljudje pridobijo tako časih prav dragocen vpogled v mišljenje svojih sodržavljanov drugega jezika, druge narodnosti ali druge veroizpovedi.

Slično je tudi z nadaljnjo izobrazbo poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev. Neobhodno potrebno je, da se javna uprava zavzame za službeno izobraževanje tudi nižjih uradniških kategorij, ker se v mnogih državah prav te skupine sistematsko le malo izučje, tako da ponavadi razpolagajo z nezadostnim znanjem in sposobnostmi, ki jim za službo komaj zadostujejo. Zato je na primer švicarska poštno-telegrafska uprava nedavno uvedla posebne instruktorske kurse za poklicno izobraževanje zgornjih plasti svojih nižjih uradnikov (predstojniki paketnih oddelkov, razdeljevalci pismenske in paketne pošte, poštni ambulancarji, avtobusni šoferji, predstojniki garaž, monterji itd.). Te tečaje vodijo uradni predstojniki ali višji uradniki direktij. Prav tako važna je jezikovna in splošna izobrazba srednjega poštnega uradništva. Pospeševati jo je mogo-

če tako, da poštna uprava prispeva k stroškom za jezikovne tečaje, s premeščitvami v pokrajine z drugim jezikom, s čim pogostejšimi premeščitvami sploh, zlasti pa z načrtnim skrbnim šolanjem uradniških pripravnikov.

Zelo mnogo je odvisno tudi od dobre poklicne izobrazbe celokupnega carinskega osebja. Carinske uprave se bodo torej v lastno korist trudile, da izvezbajo zanesljivo obmejno stražniško četo in sicer s sistematskim šolanjem in s posebnim uvajanjem v težavnejše službene naloge. Zelo bistvena za državni zaklad in za ugled države je pa tudi vzorna izobrazba pravega carinskega uradništva, ki v večini držav vstopa v državno službo z zrelostnim spričevalom in kmalu po 20. letu starosti. Tudi za te uradnike so premeščitve in sistematsko uvajanje v različne poslovne grane odlične izobraževalne prilike. Nikjer ne zahtevajo službene naloge tako stalnega in neprestanega izobraževanja kot prav v ti službi. Teoretsko šolanje mora obsegati vprašanja o organizaciji carinske uprave in službe, carinsko tarifo, poznavanje blaga, uporabno tarifo, odpravni postopek, trgovsko politiko in statistiko, carinske in trgovske pogodbe. Praktično naj se carinski uradnik kolikor mogoče mnogo vadi v ocenjevanju blaga. Priporočljivo je, da mu uprava preskrbi vsestransko možnost vpogleda v način fabrikacije posameznih izdelkov. Neprestano menjavanje fabrikacijskih metod, številne in stalne spremembe in novotarije v tehniki in kemiji, izvajanje narodno-gospodarskih ukrepov in sodelovanje pri vrsti drugih državnih nalog zahtevajo mimo duševne gibčnosti tudi poklicno nadaljnje izobraževanje osebja.

Razume se samo po sebi, da se mora službeno nadaljnje izobraževanje uradnikov politične uprave, to se pravi bistvene državne in občinske uprave, prilagoditi menjajočim se in rastočim nalogam službe. Mnogo seveda pri tem, zlasti pri uradnikih vrhovnih skupin, ostane prepuščenega zasebni inicijativi posameznika. Vprašanja uradniškega izobraževanja niti od daleč ne obravnavajo v vseh državah enako. V državah, kjer se — kakor na primer na Nemškem, — goji pravo poklicno uradništvo, postojajo posebni izobraževalni zavodi, katere vzdržujejo oz. vodijo poklicne uradniške organizacije, nadalje razne upravne akademije in slično. V drugih državah se za stremljenje po nadaljnjem izobraževanju drž. uradništva ne kaže tolikan zanimanja. Javne uprave se upirajo izgraditvi možnosti za izobraževanje, ker isto ni toliko v službenem interesu, kolikor za izboljšanje pogojev uradništva za napredovanje. Mlajše uradnike nižjih in srednjih skupin, ki so jim poverjene nove naloge, je treba na to že prej primerno pripraviti. O posameznih prilikah je priporočljivo, kakor na primer ob uveljavljanju novih zakonov, da se dotični strokovni uradniki s posebnimi konferencami seznanijo z novimi določbami. Vsak uradnik mora imeti točne in jasne pojme o tem, kako posamezne upravne grane posegajo druga v drugo in o potrebi naglega poslovanja brez trenj. Zato naj ne pozna le svoje lastno delo, temveč tudi delokrog drugih službenih panog, s katerimi občuje, in sicer vsaj v temeljih. Javna uprava se mora s pomočjo primerne izobrazbe osebja prilagoditi časovnemu toku, novostim na polju prava, tehnike itd. Z občasnimi poučnimi tečaji in seminarji bo pospeševala uprava duhovno gibčnost uradniškega staleža. Vsak javni uradnik mora vedeti, da velja tudi zanj

zapoved, da mora biti na uslugo ljudstvu, da mora delati za celokupnost. Da se mu to neprestano ohrani v spominu, je tudi eden izmed izobraževalnih ciljev javnih uprav. Strokovne skušnje, ki so predpisane kot pogoj za napredovanje uradnikov v določenih primerih, morejo kot sredstvo za poklicno izobraževanje biti v raznih službenih panogah zelo praktične in dragocene. — Manj priporočljivo je pa v splošnem podeljevanje dopustov uradnikom za pridobitev akademske časti. Načeloma naj si vsakdo pridobi šolsko izobrazbo pred vstopom v državno službo. Izjemoma naj bi državne ali občinske uprave nudile sposobnemu in razumnemu mlademu uradniku možnost akademskega studija, če to dovoljujejo službene razmere ali pa če postoji službena potreba po tem ali pa če naj se s tem dotičnemu uradniku izkaže posebno izredno počaščenje.

Dodati bi bilo še, da je tako v politični, kakor tudi v carinski, poštni in železniški upravi izdajanje posebnih časopisov ali primernih objav od primera do primera smotreno dejstvo za strokovno in splošno izobraževanje uslužbenstva. Enako cenijo naporu uprave, ki pametno podpira poklicne organizacije uslužbencev v vzdrževanju izobraževalnih tečajev, strokovnih predavanj in drugih prireditev za nadaljnjo službeno izobrazbo.

Na splošno je treba reči, da je izobraževanje uradniških aspirantov z ozirom na praktične potrebe uprav mogoče doseči na različne načine, tako zlasti s posebnimi uradniškimi šolami (upravnimi, železniškimi, carinskimi, pošgarskimi itd.) ali tako, da se na javnih srednjih šolah (trgovskih ali tehniških) poučujejo posebne stroke ali pa s tečaji, katere uprave same prirejejo (na primer uvodni tečaj za provizorične uslužbenke, ki so bili sprejeti kot kandidati za uradniška mesta). Enotno shematično izobraževanje uradniških aspirantov bi bilo pa nepogojno odkloniti. Zdi se, da je primernejše, da se sprejemajo samo take osebe, ki morejo dokazati kar najobsežnejše splošno znanje kakor tudi posebno usposobljenost za dotično službo. Ustanavljanje posebnih šol za uradniške kandidate vodi samó k strokovnemu precenjevanju lastne vrednosti. S tem, da se pritegnejo delavne moči, ki so delovale pri zasebnemu gospodarstvu, se bo značilna uradniška miselnost izboljšala. V omenjenih uvodnih tečajih (na primer poludruge ura na teden skozi leto dni) naj bi se v upravo že (provizorično) sprejeti uradniški kandidati ne uvajali samo teoretsko v probleme javne uprave, temveč naj bi se po določenem načrtu zaposlovali v raznih službenih panogah in uradih, deloma zato, da bi spoznali, kako posegajo razne grane upravnega aparata druga v drugo, potem pa tudi zato, da bi spoznali potrebnost na-

glega opravljanja poslov brez trenj in da bi se sami mogli znajti v nalogah posameznih službenih panog. Na ta način dobi uprava tudi možnost, da si ustvari o uradniških kandidatih točno sodbo, tako da bo mogla iz popolnega spoznavanja značajnih lastnosti in sposobnosti kandidata izbrati najboljšega.

Strokovna izobrazba in nadaljnje izobraževanje, ki je seveda odvisno od posebne predhodne izobrazbe, je že zato nujno potrebno, ker se mora uprava na vseh poljih prilagajevati napredku s tem, da ali zahteva od osebja, da sa-

mo sledi toku časa ali pa da uprava z občasnim tečajem, s preskrbovanjem strokovnega slovstva in na sličan način ali pa s podpiranjem strokovnih tečajev organizacij vzdržuje svoj uradniški stalež na višini službenih nalog. To bistveno pripomore, da obvaruje državni upravni stroj, da ne zarjavi. Izobraževanje osebja naj bi javne uprave poverjale posebno izobraznim in za to prikladnim uradnikom, ki naj bi razpolagali s potrebnim znanjem in zmožnostmi, zlasti še v vzgojnem in psihološkem pogledu.

zasebnega nameščenstva v dravski banovini. Akcijo za ustanovitev takega skupnega foruma je pokrenila Zveza organizacij občinskih uslužbencev in upokojencev dravske banovine. Zveza društev privatnih nameščenecv je to misel toplo pozdravila. Znaki kažejo, da bo ta akcija uspešna in da bo prišlo do oživljenja skupnega akcijskega odpora, kar bo le v interesu celokupnega nameščenstva. O ti zanimivi pobudi bi bilo vredno resno razmišljati. Naše organizacije — na dan!

Organizacija učiteljev pohabljenih otrok. Ob koncu minulega leta se je vršil v Zagrebu ustanovni občni zbor »Združenja nastavnikov šol za defektno deca«. Novo društvo si je nadelo nalogo, da širi zanimanje za potrebe tega šolstva med ljudstvom in pri oblastvih. Za predsednika organizacije je bil izvoljen upravnik Doma slepih v Zemunu, Veljko Radamanić, za predsednika nadzornega doma pa ravnatelj ljubljanskega zavoda za gluho-neme Fran Grm.

Kathreiner Kneippova sladna kava hranljiva, s svojo izvanredno, pri prazenju dobljeno fino aromatično grenkosti, pravi blagodar za vsak, pa tudi za Tvoj okus!

Upokojitve starih železniških delavcev. Prometno ministrstvo je izdalo navodilo, da se morajo vsi železniški delavci, ki so dovršili 60. leto starosti upokojiti po predpisih delavskega pravnika neglede na to, če je dotični duševno in telesno še popolnoma sposoben za opravljanje svojega dela.

Knjižnica organizacije računskih uradnikov. Osrednji odbor Združenja računskih uradnikov v Beogradu je razpravljalo o predlogu Milana Terića, da organizacija izda kot svojo knjižnico razne pravilnike z navodili za pregled blagajn vseh ustanov, kjer se opravljajo računsko-blagajniški posli. Glavni odbor bo v kratkem dokončno sklepal o tem načrtu na podlagi gradiva, katerega je pripravil imenovani.

Železniška razstava. Iz beogradskega glasila UJNZB »Glasnik železničara i brodarca« posnemamo, da se bo vršila po inicijativi ilustriranega, zabavno-poučnega lista »Železniški venac« prva železniška razstava v Beogradu. Kaj bo razstavljeno na ti razstavi ni natančno razvidno. List navaja, da bo mogel vsak železničar in vsak član njegove družine razstaviti svoje umske in ročne izdelke, katere je izdelal v izvenslužbenem času. Razstava se vrši najprej v Beogradu, nakar se prenese v Zagreb, Ljubljano, Sarajevo, Subotico, Osijek, Skoplje itd. Čisti dohodek od razstave je namenjen železniškim dobroteljem in rodoljubnim ustanovam. Pokroviteljstvo nad razstavo je prevzel prometni minister, generalni direktor je pa prevzel mesto častnega predsednika odbora.

Uradniško pravo v praksi.

Računanje dnevničarske službe za pokojnino. Odločba splošne seje državnega sveta z dne 23. in 25. septembra 1933 št. 27400. (Službeni list št. 98 z dne 6. dec. 1933): »Čas iz točke 3 odstavka 1 § 270. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931 se šteje v rok za pridobitev pravice do pokojnine po § 113. in za določitev odstotka položajne doklade v smislu § 124. tega zakona. Prav tako se šteje čas iz točke 3, 1 odstavka § 258. zakona o drž. prometnem osebju za pokojnino po § 121. in za določitev pokojninskega odstotka položajne doklade v smislu § 131. tega zakona.«

Revizorska služba na železnicah. Prometni minister je izdal pojasnilo, da vlakovni revizorji, ker niso stalno vlakospremno osebje, ne vrše eksekutivne prometne službe, zaradi česar niso imeli ne po prejšnjih ne po sedanjih predpisih pravice do ugodnosti skrajšanja službene dobe. Revizorjev pa tudi sedanjí zakon ne omenja, tako da jih ni smatrati za stalno vlakospremno osebje.

Plačevanje naknadnih vlog v podporni sklad pomož. osebja. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo, da je za izdajanje odločb o vplačilu razlike po 3. točki člena 19. in odločbe o naknadnem vplačilu vlog po čl. 48. uredbe o podpornem skladu pomožnega osebja v službi države, pristojen tisti organ, ki je pooblaščen, da sprejema vlagatelje tega sklada na delo v službi države. Take odločbe je treba dostaviti glavni kontrolni v oceno, po odobritvi se pa pošljejo pristojni blagajni,

ki bo pobirala vplačila razlike oz. naknadnih vlog v sklad.

Ponovna postavitve zvaničnikov. Prometno ministrstvo je na podlagi mnenja komisije za tolmačenje zakona izdalo naslednjo razlago: »Oseba, ki je že enkrat bila zvaničnik, se more za zvaničnika postaviti sedaj samo tedaj, če izpolnjuje pogoje za nastavitve za zvaničnika iz §§ 11. in 12 v zvezi s § 65. zakona o drž. prometnem osebju.«

Ali je treba kolekovati vloge za redni dopust? V tem vprašanju je v praksi vladala doslej precejšnja nejasnost. Nekatera oblastva so zahtevala od uslužbencev, ki so hoteli izrabiti svoj letni redni odmor v več obrokih, da morajo take vloge kolekovati kot navadne prošnje. Zlasti se je to dogajalo v prometnem resortu. Nedavno je pa finančno ministrstvo z odločbo št. 56.551/III-33 pojasnilo, da so vse prošnje za izrabo letnega rednega dopusta proste takse, ker predstavlja redni odmor zakonito zajamčeno pravo, ki pristojna uslužbencu. — To objavljamo vnovič na ponovljena vprašanja.

Nagrade po carinskem zakonu. Finančno ministrstvo je izdalo razpis s pojasnilom, da nagrade, ki se izplačujejo po čl. 204., 205. in 206. carinskega zakona, niso podvržene zmanjšanju v smislu zakona o zmanjšanju prejemkov od 20. sept. 1931 in uredbe o spremembah in dopolnitvah tega zakona od 23. marca 1932, št. 11.800/I. To pa iz razloga, ker se te nagrade po carinskem zakonu ne izplačujejo iz državnih sredstev, temveč iz denarja, ki se pobira od kazni in prodanega zaplenjenega blaga.

Vestnik.

Prihodnja številka našega lista, ki izide dne 1. marca, bo posvečena zlasti upokojencem in njihovim posebnim interesom.

Akcija za sodelovanje javnih in zasebnih nameščenecv. Ljubljansko novo strokovno glasilo zasebnih na-

meščenecv »Organizator« piše: »Današnje gospodarske in socialne prilike živo pogrešajo skupnega foruma združenih organizacij državnih, banovinskih in zasebnih nameščenecv, ki bi dajal smernice za enoten nastop celokupnega državnega, banovinskega in

G. Beaumont:

Čudno kaznovanje.

Prav za prav ni imel Justin Lamaque prav nič zoper gospoda Verdurina. Vedel je le čisto preprosto, da stanuje popolnoma sam, da je že v letih in da ima bogato premoženje. Nekega motnega deževnega dne je Justin v kavarni prisluskoval nekemu pogovoru, se previdno prepričal o točnosti tega, kar je slišal in nato odšel h gospodu Verdurinu s tem edinim namenom, da mu pobere denar. Življenje mu je prav za prav hotel pustiti.

Toda usoda je hotela drugače. Usoda je dopustila, da se je Justin navzlic vsi opreznosti zadel ob majavo kitajsko vazo, ki je s silnim truščem padla na tla. In tedaj se je gospod Verdurin prebudil. Prižgal je luč in zagledal Justina, ki je ravno vlamljal v njegovo pisalno mizo. Justin je v zrcalu opazil, da ga gospod Verdurin opazuje, in ker je bil resen in vesten dečko, ki se ni dal motiti pri delu, je potegnil iz žepa nož in z njim zabodel gospoda Verdurina do mrtvega.

Zdaj je imel Justin mir. Obrisal je nož — saj ga je mogel še kedaj drugič rabiti ga vteknil v žep in se vrnil k pisalniku. Nato si je lepo zložil sveženj, debel kot leksikon, v katerem je bilo šeststo bankovcev. Justin je spet vse lepo pospravil, ugasnil luč, ukrenil še vse potrebno in miroljubno odšel domov.

Tam je vteknil petstodevetindeset bankovcev v slamnjačo, šestotega si je pa pridržal za razne potrebe v žepu.

Drugi dan je ob misli na dobro življenje, katero naj bi se zdaj pričelo, ves sijal od zadovoljstva, ko je odšel z doma in v

neki kavarni — kar si lahko mislimo — z živahnim zanimanjem bral časopis. Njegovo razbojniško podjetje je bilo na dolgo in široko opisano. Imenovali so ga »Skrivnost Champignya«.

Slučaj je hotel, da je Justin na stopnicah srečal svojega sosedo, gospoda Raymond Clopina. Justin Lamaque je močno sumil, da Raymond Clopin navzlic svoji civilni obleki spada med uslužbence tistega oblastva, katero je prav posebno sovražil in kateremu pravimo policija. Zato se z njim, kot človekom, ki prinaša nesrečo, ni rad predolgo razgovarjal. Ravno nasprotno je pa Raymond Clopin kazal živahno zanimanje za burno Justinovo življenje in prav danes ga je spet ogovoril:

»Lepo vreme, kajne, dragi gospod?«

»Lepo vreme,« je zagodrnjal Justin.

»V časopisih ni nič novega o champignyski skrivnosti?«

»Nisem še nič bral.«

»Velezanimivo! Imeniten zločin! Starca so našli umorjenega v postelji. O morilcu pa niti najmanjšega sledu!«

»Nič ne maram za morilske storije. Ne morem potem zaspati.«

»Ker ste tako zelo občutljivi. — Osupljivo je le to v tem primeru, da zlikovec ni zagrešil niti najmanjše neprevidnosti. Nobenih prstnih odtisov, nikakih sledov, nobenega orodja, ki bi ga moglo izdati. In če pomislimo... če pomislimo, da bodo nekoga dne celo takega tiča prijeli!«

»Čemu naj bi se neki dal ujeti, če je pa tako prebrisan?«

»Zato, ker se mu bo zahotelo, da pride z naropanim denarjem na dan.«

»Mar je odnesel kaj denarja?«

»Večjo vsoto, kakor se zdi. Toda videli boste, Lamaque, da imam prav, da ne

bo minil niti teden, in morilec bo že pod ključem. Ne bo se mogel upirati izkušnjam, da si nabavi novo obleko, da bi kadil dobre smotke, da, morda si bo privoščil celo majhen avtomobil.«

Prav res, Justin Lamaque je ravno nameraval oditi v trgovino, kjer ga je posebno mikala črtasta obleka v izlozbi. Tudi dobro smotko bi si bil nad vse rad privoščil in sanjal je že o majhnem avtomobilčku, katerega mu je bil nedavno ponudil kot posebno ugodno priliko lastnik neke sosedne garaže.

Justinu so se pod klobukom naježili lasje. »Sreča, da sem srečal tega Clopina!« si je mislil, pri tem pa le ravnodušno zmignil z rameni:

»Meni je vendar vseeno, če se da ujeti ali ne!«

Pustil je Clopina, ki mu je sledil z zelo nenavadnim pogledom.

Tistega dne si Lamaque torej ni nič kupil. In prav tako tudi ne naslednje dni. Da, celo šeststoti bankovec je lepo spravil k ostalim in čakal na boljše čase.

»Le potrpljenje, zadeva se bo iztekla lepo v pesku. Čez tri mesece...«

Vendar je bilo treba živeti tudi dotle in Lamaque se ni zdaj drznil več, da bi poskusil s kakšnim novim vlomom. Tako je videl, da je — o strahota! prisiljen, da si poišče delo. Dobil ga je v neki tovarni.

Toda, prečudna stvar, celó svojega zasluzka si ni upal več izdajati, zakaj neprestano si je domišljal, da bi mu nekoga dne gospod Clopin utegnil položiti roko na ramo in ga poklicati na odgovor zaradi zapuščine gospoda Verdurina.

Trije meseci so minili.

Spet je srečal Clopina, ni pa si mogel odreči, da mu ne bi bil zabrusil:

»No, kaj pa prav za prav počne vaša champignyska skrivnost? Še zmeraj nimajo tiča?«

»Ga že dobe, boste videli, dlje kot šest mesecev pa prav gotovo ne zdrži več.«

Šest mesecev je minilo.

Ko sta se prihodnjé srečala, mu je Clopin zatrdil:

»Drugo leto ga pa prav gotovo vjamemo.«

Lamaque je delal kar naprej in pri tem tako varčeval, da je bilo že bolj podobno skoposti. Zbogom, o pijančevanje in požrtijel! Zdravi, pajdaši in vé, brhke damice! Zbogom, ti lepo vratolomno rokovnjaško življenje!

Pod stalnim Clopinovim nadzorstvom je postal Justin Lamaque čudaški skopuh. Ob plačilnih dnevih je na večer skrbno preštel svoje bore, ni si pa privoščil ne jedi, ne snažnega perila, niti prav nobenega majhnega razvedrila. Pestečni pobalini so zdaj kričali za njim in se norčevali iz njega. V tovarni bi bili temu strašilu že zdavnaj odpovedali delo, če ne bi bil najskrbnejši in najvestnejši delavec.

Dešet let je minilo. Lamaque je zbolel. Seveda se je branil poklicati zdravnika ali si kupiti zdravila. Seveda je umrl za jetiko na svoji revni slamnjači.

Ko so odnesli truplo, je Clopin poklical stražnika in preiskali so podstrešnico. Ko so narezali slamnjačo, so prileteli na dan bankovci: ne le tistih šeststo Verdurinovih, temveč še drugih dvajset.

»No, to je bil pa spet prav gotovo tak star skopuh,« je menil stražnik. Raymond Clopin se pa smehlja in molči.

Mešetarenje za službe se je v zadnjem času sila razpaslo. Da je tako, je mnogo krivo učiteljstvo samo, ker se obrača na vse mogoče osebnosti. Razmere postajajo vedno nevdružnejše, ker se na žalost intervencije mnogih nepoklicanih osebnosti upoštevajo. Iz tega izvirajo potem pritožbe o krivicah, ki se zgodijo. Poedinci so se navadili obračati tudi do podrejenih uradnikov, da jim pomagajo — seveda čisto na škodo drugih, ki hodijo ravno, službeno pot. Razmere postajajo nevdružne in nujna bi bila od pomoč z zakonito podrobno ureditvijo učiteljskih nameščenj in izpremembo zakona — dokler morala in moralne osnove ne bodo še popolnoma uničene. Da je stanovska in službena morala ravno zaradi neurejenosti pri nameščenjih v krizi, si ne smemo prikrihati! (»Učit. tovariš.«)

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani

javlja vsem svojim članom, da se bo vršil v ponedeljek, dne 12. marca 1934 ob 19.30 v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani

59. redni občni zbor

s sledečim zborovalnim redom:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razdelitvi prebitka.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razrešnici.
4. Odobrenje letnega računa za l. 1933. in podelitev razrešnice upravnemu odboru.
5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti.
6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge.
7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom.
8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.
9. Dopolnilne volitve.
10. Slučajnosti.

V primeru nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje prav tam za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih zadrugarjev. Letni račun je in v pogled v konzorcijski pisarni, Gajeva ulica 9, med uradnimi urami.

UPRAVNI ODBOR.

Občni zbori!

Vabilo na občni zbor davčnih uradnikov. Udruženje davčnih uradnikov, poverjeništvu Ljubljana, ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 4. marca 1934. ob 10. uri dopoldne v hotelu Metropol (Miklič) v Ljubljani, nasproti glavnega kolodvora. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika; 2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora; 3. razprava o poročilih ad 1; 4. razrešnica članom upravnega in nadzornega odbora; 5. volitve novega upravnega in nadzornega odbora; 6. razprava o event. pismenih predlogih; 7. rešitev event. pritožb; 8. eventualno predavanje iz davčne stroke; 9. sklepanje o eventualni spremembi pravil. — Tovariši! Udeležite se občnega zbora polnoštevilno! Tovariški pozdrav! Za odbor: Stanko Ribnikar, s. r., predsednik, Ivan Mešek, s. r., tajnik.

Podporno društvo državnih in banovalnih uslužbencev dravske banovine ima svoj redni občni zbor v nedeljo 4. marca 1934 ob 9. uri zjutraj v beli dvorani hotela Union, Ljubljana, Miklošičeva cesta. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora; 2. Poročilo odbora; 3. Poročilo pregledovalcev računov; 4. Dopolnilne volitve; 5. Predlogi odbora, med njimi predlog glede olajšav pristopa v društvo; 6. Predlogi članstva; 7. Slučajnosti. — V primeru nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje istotam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih članov.

Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani ima redni občni zbor dne 12. marca t. l. (v ponedeljek, ob pol osmih zvečer) v sejni dvorani ljublj. mestnega magistrata. Dnevni red glej v oglašju.

Zmaga zadružne misli v Prekmurju.

Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Murski Soboti je imela dne 24. jan. 1934 svoj redni občni zbor.

Kakor sledi iz poročil predsednikov upravnega in nadzornega odbora ter ostalih funkcionarjev, je zadruga kljub temu, da je s svojimi nizkimi cenami že od svojega početka regulator cen v svojem okolišju, krepko napredovala. Ustanovljena je bila 6. nov. 1928. Njeni ustanovitelji niso postali malodušni, ko je bilo prvi mesec samo 9 kupujočih članov. Z vztrajnim delom ter solidno postrežbo so dosegli, da je število kupujočih l. 1929. naraslo na 30 in se v letih 1930. do 1931. podvojilo; v letu 1932. se je brez posebne agitacije zvišalo na 100 in sedaj je vseh članov 133, kupujočih pa 129.

Sorazmerno se je dvigal tudi promet, ki je znašal prvi mesec 6.613 Din, sedaj pa okrog 60.000 Din mesečno.

Da je zadruga bila obvarovana pred običajnimi začetnimi pretreslji, se ima mnogo zahvaliti Nabavljalni zadrugi v Mariboru, ki ji je šla zlasti v začetku z navsveti in pomočjo na roko. Upamo, da je tej najlepše zadoščeno za njeno pomoč in naklonjenost krasen razvoj naše zadruge. Saj v poslovnem letu 1933. znaša čisti dobiček 51.581 Din. Polovica tega dobička je — kakor je par zadnjih let — pripadla članom, da se čim bolj oklenejo zadruge, ki jim danes lahko še proži vse vrste najboljšega blaga po najnižji ceni.

Kljub temu, da se v reklamne svrhe razdeli polovico viška, pa je zadruga zbrala že na raznih fondih 62.921 Din, od katere vsote odpade na rezervni fond Din 48.527,22, na penzijski Din 5.594,67, na fond za kulturne in humanitarne namene Din 2.862,34 ter za fond za članske namene Din 25.936,82.

Blaga je imela zadruga na dan inventure 7. jan. t. l. za 84.836 Din. Dolžniki zadrugarji so dolgovali 62.180 Din, seveda je v tem vsebovana tudi vrednost za januar izdanega blaga, ki zapade v plačilo šele ob začetku februarja. Ostalega dobroimetja je imela zadruga za 27.668 Din, a inventar je vreden 15.800 Din. Zvezi dolguje na poslovnem kreditu, rednem in izrednem, z obrestmi vred 63.390 Din, a na neplačanih fakturah le Din 4.382,85, deleži članov pa znašajo 12.983 Din.

Te številke najboljše označujejo razvoj in sedanjo moč zadruge, ki je danes že tako dobro podprta, da lahko prenese vsak konkurenčni boj.

Bodoča naloga zadruge je, da še bolj razširi svoje delovanje v okolico in si, ko bo imela dovolj sredstev postavi dom, ki bo žarišče vsega zadružnega delovanja v Prekmurju.

Zadruga drž. uslužbencev za nabavo kredita v Kranju.

Poročilo upravnega odbora za poslovno leto 1933.

I.

Ustanovni občni zbor zadruge se je vršil dne 28. dec. 1932. Po izvršenih formalnostih, kakor jih predpisuje zakon za delovanje kreditnih zadrug, je zadruga pričela poslovati dne 1. marca 1933. Ustanovne težkoče je premagala zadruga primeroma prav lahko, ker je dobila popolno moralno in materialno podporo pri svoji starejši posestrimi »Zadrugi državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Kranju«. Ta ji je prepustila brezplačno v uporabo prostore v svoji pisarni. Vrhu tega ji je poklonila podporo v znesku 1000 Din. Zadruga je mogla tedaj vršiti svoje posle v polnem obsegu brezhibno, in kar je glavno: dovoljevati posojila po nizki obrestni meri 6%.

Zadruga je bila vpisana v zadrugi register pri deželnem kot trgovskem sodišču v Ljubljani, dne 15. jan. 1933, a sprejeta v članstvo Zveze nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev dne 1. marca 1933.

II.

Do ustanovitve se je prijavilo k zadrugi 43 članov. Tekom poslovne dobe je pristopilo 59 članov, odpadli so pa trije, tako da je imela zadruga na dan 31. dec. 1933. vsega 99 članov s 144 deleži. Zveza je odobrila in nakazala zadrugi kredit v znesku 75.000 Din. Člani so vplačali na deležih 12.400 Din. Vloge znašajo Din 7.792,11, dežja štednja izkazuje Din 987,67, stalna štednja pa 2.979 Din. Na posojilih je zadruga izdala 94.150 Din. Od tega je že vrnjenih 21.900 Din. Čisti dobiček za leto 1933. znaša Din 767,93.

III.

Upravni odbor predlaga, da se razdeli čisti dobiček: a) v rezervni fond; Din 413,93, b) v fond za dubiozne terjatve; 200 Din, c) v fond za občne cilje; 20 Din, d) v fond za članske cilje; 50 Din in

d) v 4% obresti za ob pričetku poslovne dobe polno vplačane deleže: 84 Din, skupaj Din 767,93.

IV.

V prvem letu je obstojal zaslužek zadruga v 2% razliki med obrestno mero posojil in kredita pri Zvezi in v 1% razliki med obrestno mero posojil in vlog. Ta pojav je sicer zelo plemenit in socialen, ne vzdrži pa kritike stvarnega razuma. Zaslužek je zelo skromen. Njegova dosedanja podlaga v kratkem ne bo zadostovala za kritje rastočih stroškov režije. Misli bi jo treba namreč na najemino za poslovne prostore, na stroške za razsvetlavo in kurjavo ter na nagrado za nameščenca, ki ga bo treba prej ali slej nastaviti.

Poročilo nadzornega odbora.

Zadruga je že v prvem poslovnem letu pokazala velik razmah, le stalna štednja se pri članih še ni udomačila — komaj ena tretjina članov izpolnjuje tudi to obveznost.

Posojila se vračajo prav redno: zaostankov je malo in to večinoma le za en mesec, pač pa so z deleži nekateri člani v zaostanku.

Upravni odbor je posloval točno po pravilih, o čemur se je vsako četrtletje pričel nadzorni odbor, ki je med letom štirikrat pregledal vse poslovanje, kontroliral vse poslovne knjige in jih primerjal s prilogami in je vselej našel popoln red. Nadzorni odbor je tudi vsakokrat skontroliral blagajno, ki je bila vedno v redu.

Računski zaključek za poslovno leto 1933. je nadzorni odbor pregledal, ga primerjal s prilogami in knjigami in je našel vse v vzornem redu. Zato predlaga, naj občni zbor sklene razrešnico upravnemu odboru s posebno pohvalo blagajniku, tajniku in knjigovodji g. direktorju Iv. Košniku, ki je vodil vse knjigovodske, blagajniške in tajniške posle brezplačno in v vzornem redu.

Vabilo

na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 18. februarja 1934 ob 9. uri 30 minut v gimnazijskem poslopju v Kranju z dnevnim redom:

1. konstituiranje občnega zbora, 2. poročilo upravnega odbora, 3. obravnava letnega zaključka za poslovno leto 1933., 4. poročilo nadzornega odbora in predlog o razrešnici, 5. razdelitev čistega dobička, 6. dopolnilne volitve: a) v upravni odbor 2 člana in 2 namestnika, b) v nadzorni odbor 1 član in 2 namestnika, 7. določitev zneska: a) do katerega se sme zadruga zadolžiti, b) do katerega se sprejemajo vloge, c) najvišjega za posojila posameznim zadrugarjem, 8. določilo obrestnih mer za l. 1934. — Pripomba: Ako občni zbor v napovedanem času ne bo sklepčen, se vrši eno uro kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom ter sklepa polnoveljavno ob vsakem številu prisotnih članov. — V smislu čl. 60. pravil bo računski zaključek razpolon članom na vpogled v zadrugini pisarni 5 dni pred občnim zborom. — K polnoštevilni udeležbi vabi upravni odbor.

Nove knjige.

Mariborski koledar za leto 1934. Agilna Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru je izdala, kakor vsa leta, tudi letos koledar za svoje člane. Mimo običajnega koledarskega gradiva obsega zanimivo zgodovinsko črtico Fr. Baša o stavbah, ki so stale na prostoru današnjih zadrugnih poslopj. Razprava osvetljuje na nazoren način malo znano poglavje iz mariborske krajevne zgodovine. Strokovno zadrugarških člankov je več. To so zlasti članek o stroju naše Zveze nabavljajnih zadrug, pregled poslovanja mariborske zadruge v minilem letu, potem članek o načrtih iste zadruge za bodoče in o vzajemnem delu v zadrugi. O sodobni gospodinjji je napisala nekaj razmišljanj Marija Rapočeva. Znani mariborski lokalni poet Ludovik Zorzut je pa prispeval šaljivo napitnico »Priateljcem«. Koledar krasi troje slik, namenjenih za članek Franja Baša. — Kakor vselej doslej, je tudi letošnji koledar, ki je sicer po obsegu drobnejši in nima toliko kulturno zanimivih prispevkov kot lanski in predlanski, vendar dokaz živega delovanja mariborske nabavljalne zadruge, ki je še vedno poleg ljubljanske železničarske zadruge vzor vsem nabavljajnim zadrugam drž. uslužbenstva v Sloveniji.

Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Žirovnik. Druga, preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek. — Pred več nego 50 leti je mladi, vsestransko delavni učitelj Janko Žirovnik na pobudo glasbenega učitelja skladatelja Antona Nedvéda zbiral narodne pesmi, ki so v kratkih presledkih izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Žirovnikov pevski zbor v št. Vidu nad Ljubljano je pridno in vztrajno gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Žirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobiti na knjižnem trgu. Na pogosto pov-

praševanje je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmerke. Prvi zvezek je ravnokar izšel. V njem je 123 narodnih napevov na 183 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri moške glasove v prosti, enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primesi in izumetničenj tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih pojó naši fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostijah ali k naboru gredé. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v polpatnu 56 Din.

»Mladika.« Izšli sta dve številki letošnje letnika, ki ima novo prav lepo zunanost. Platnice je zelo čedno opremil slikar M. Sedej. Novi letnik bo prinašal kot glavno povest »Hudo uro«, katero piše Fr. Bevk. Spomini na dijaška leta, katere objavlja znani pripovednik Anton Komar pod naslovom »Mojdunaj«, bodo izhajali v več številkah. Tudi zdravniška poljudna kramljanja B. Kazaka se nadaljujejo v tem letniku, kjer prav tako spet sodeluje prof. dr. J. Plečnik s svojimi poljudno-znanstvenimi anatomskimi razpravami. Med leposlovnimi prispevki navedemo dve črtici J. Jalna. Objavil je list doslej zbirko reprodukcij po delih slikarja J. Petkovska in kiparja Fr. Goršeta. Tudi v dr. Stelétovem članku »Iz zgodovine slov. cerkvenega slikarstva«, ki se bo nadaljeval skozi ves letnik, je več uspešnih reprodukcij. Običajno gradivo za družino je prav pestro zbrano. — »Mladika« velja na leto 84 Din in se naroča v Mchorjevi tiskarni v Celju. Ni dvoma, da je najresnejši in najlepši slovenski družinski list.

Po svetu.

Proti samcem. Mestno načelstvo v Frankfurtu ob M. je sklenilo, da odpusti vse neoznejene občinske uslužbence, moške in ženske, ki bi se v stavljemem roku ne poročili. Župan je v utemeljevanje tega sklepa navajal, da ne gre da bi v sedanjih težkih časih zavzemali uslužbenska mesta samci oz. samke, ker gredo vse službe v prvi vrsti oženjenim, zlasti takim, ki imajo po več otrok. Prizadetih bo v Frankfurtu nekaj nad 1600 občinskih nameščencev.

Redukcija plač vatikanskih uslužbencev. S 1. januarjem 1934 so se znižale vsemu osebju Vatikanske države plače za 10 odstotkov če znašajo od 1000 do 2000 lir na mesec, za 15% pa če znašajo nad 2000 lir na mesec. Enako so znižani za 15% prejemki kardinalov, ki dobivajo po 100.000 lir na leto. S temi znižanji bo prihranila Vatikanska država približno pol milijona lir na leto.

Varčevanje na avstrijskih univerzah. Avstrijsko prosvetno ministrstvo je zaradi potrebnega varčevanja sklenilo, da upokoji vse vseučiliške profesorje, ki so dosegli 65. leto starosti. Razen tega se bodo profesorjem na vseučiliških povečale dolžnosti tako, da bo moral vsak prevzeti vsaj deloma predavanje nekaterih upokojenih profesorjev. Prav tako se zaradi varčevanja preloži prvi letnik visoke šole za poljedelstvo (Bodenkultur) na druge visoke šole. Tako studirajo v šolskem letu 1933/34. dijaki prvega letnika te šole, ki so si izbrali poljedelsko smer, na živinozdravniški visoki šoli, dijaki gozdarske in kulturno-tehnične smeri pa na tehnični visoki šoli na Dunaju.

Nezaposleni učitelji v Ameriki. Po poročilu ameriškega državnega ministrstva za javno šolstvo je v državi Michigan v službi 7000 učiteljev oz. učiteljic, medtem ko jih je bilo pred petimi leti še 11.000 zaposlenih. Brez službe pa je v isti državi 12.000 učiteljev.

Gospodarstvo.

Znamenja krize. Iz letnega poročila ljubljanskega Pokojninskega zavoda za privatne nameščence o poslovanju v letu 1932. posnemamo, da so prejemki zasebnih nameščencev rasli do konca leta 1930., od tedaj dalje pa so, kakor je razvidno iz prijavi, padli v letu 1931. povprečno za 0,6%, v letu 1932. pa že za 3,4%.

Pretirane cene — padanje konzuma. Kako zaradi previsokih cen svojih izdelkov propada prej cvetoča industrija, dokazuje razvoj naše pivovarniške industrije. V Jugoslaviji je 33 pivovarn, ki so v minilem poslovnem letu prodale komaj 230.000 hektolitrov piva, medtem ko so v zadnjih letih prodale od 650 do 750.000 hl na leto. Povprečno pridejo pri nas na prebivalca komaj po trije vrčki piva na leto, medtem ko konzumira povprečno vsak prebivalec v Avstriji na leto po 120, v Češkoslovaški pa celo po 160 vrčkov. Pri nas velja liter piva povprečno Din 10[—], medtem ko je veljal pred vojno komaj 40 vinarjev. Če vzamemo podlago za preračun v današnjo valuto količnik 15, bi smel liter piva veljati danes največ Din 6[—]. Reš je, da so pri nas državne in samoupravne dajatve (trošarine) zelo visoke, vendar je cena piva, vzlic temu znatno pretirana. To zlasti zato, ker se cene ječmena in hmelja, kakor tudi

delavske mezde niso zvišale za 15 krat. V razmerju s cenami vina, je pa pivo še bolj očitno predrago. Posledica previsokih cen se kaže v stalnem in naglem padanju konzuma, katerega ob dosedanjih pretiranih cenah ne bo mogoče dvigniti.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J O S . R E I C H .

Razno.

»Zdravje«. Vsebinska septembarske številke: Milan Vrtačnik: Lepa zabava. Dr. V. Kocijančič: O hišnem zdravniku. Ing. dr. Lindtner: Ne pij vode na sadje! Proti nahodu. Cv. K.: Vino in žganje. Šolska mladina. Iz tujine za nas. Glasnik higijenskih ustanov v dravski banovini: Poroča dr. Karel Petrič. Drobline. — Vsebinska oktobrske številke: Milan Vrtačnik: Strah. Dr. Bojan Piric: O higijenski razstavi v Beogradu. Naravna sredstva proti pomanjkanju spanja. Kako dolgo moremo živeti brez hrane. Šolska mladina. Iz tujine za nas. Glasnik higijenskih ustanov v dravski banovini: Poroča dr. Karel Petrič. Glasnik osrednje protituberkulozne lige. Zdravstvene zapovedi za otroke. —

»Zdravje« se naroča v Ljubljani, Zaloška cesta 2 in velja za vse leto samo 30 Din. Zelo lepo urejani zdravstveni mesečnik vsem našim bralcem prav toplo priporočamo.

Kako prideš do duplikata. Iz »Učiteljskega tovariša« posnemamo to le hudomušno poročilo: »Pripetilo se je, da sem nekam založil otrokovo gimnazijsko izpričevalo, brez katerega je vpis v novi višji razred nemogoč. Mislim sem: kar h g. ravnatelju pojdem, kolek bom plačal in duplikat je tu. Pa ni tako. Da bodo tovariši, ki bi jih doletela podobna smola, pri-

šli po najhitrejši poti do zaželenega cilja, naj postopajo takole:

Najprej pišejo ali naj se pa napotijo v Ljubljansko Merkurjevo tiskarno v Gregorčičevi ulici, in sicer na upravo uradnega Službenega lista. Tam dobe potrdilo, da bo tega in tega dne uradno razglašena neveljavnost izgubljene listine. Za natis plačajo takoj, ali pa pozneje po položnici 46 Din. Morda kaj več ali manj, kakršno je pač število vrstic. Na potrdilo nalepijo kolek za 2 Din in ga prilože prošnji na bansko upravo. V prošnji prosiš naj banska uprava dovoli temu in temu ravnateljstvu izstavo takega in takega duplikata. Prošnjo kolkuješ samo s 5 Din. Pri banski upravi je zadeva v par dneh rešena in tekom tedna že lahko dobiš pri g. direktorju duplikat. S seboj pa prinesi še kolek za 5 in 20 Din. Skupaj te torej stane duplikat gimnazijskega izpričevala okrog 104 Din, plus pota in drugi stroški. Poleg vsega pa te še preganja, — vsaj mene je — še — moralni maček.«

Naraščanje naših mest. V naši državi je 86 mest, ki imajo nad 10.000 prebivalcev. Skupno število prebivalcev teh mest je leta 1921 znašalo 1.464.447, leta 1931 pa jih je bilo že 1.939.235, v zadnjem desetletju je prebivalstvo torej narastlo za 474.788 oseb, to je za 32,48%. Najbolj je narastlo prebivalstvo v Beogradu, nato pa v Novem Sadu, kjer se je število prebivalstva podvojilo. Največ prebivalcev ima Beograd skupaj z Zemunom in Pančevom, namreč 289.000, nato pride Zagreb s 185.000, Subotica 100.000, Sarajevo 80.000, Skopje in Novi Sad nad 65.000 prebivalcev. Nato pride še Ljubljana približno s 60.000 prebivalci. Pri tem je seveda treba vedeti, da Ljubljanska predmestja in okoliške vasi, ki tvorijo z mestom nerazdeljivo gospodarsko enoto, niso všteta. Če bi se štele samo še vse najbližje vasi, kot so Vič, Moste, Zgornja Šiška, Ježica, Rudnik itd., bi tudi Ljubljana dosegla vsaj 80.000 prebivalcev. Od manjših mest ima-

ta Split in Osijek nekaj nad 40.000 prebivalcev, Maribor, Šibenik, Vel. Bečkerek, Sombor, Senta, Niš in Bitolj vsako nad 30.000, Karlovac, Banjaluka, Mostar, Vršac, Vel. Kikinda in Kragujevac pa nad 20.000.

30 milijonov dinarjev na leto za kruh. Iz »Kmetijskega lista« posnemamo: »Po statistiki, ki jo vodi Ljubljanska občinska uprava, izdajo Ljubljančani na leto samo za kruh okoli 30 milijonov dinarjev. Mesečno uvaža namreč Ljubljana okoli 700.000 kg moke in če računamo ceno moke po 3—4 Din za kg, dobimo za vse leto zgoraj omenjeni znesek. Poleg kruha pa pojedjo Ljubljančani tudi dosti drugih testenin. — Vsa ta množina moke pa ne prihaja v Ljubljano iz dravske banovine, ampak večinoma iz Slavonije in iz Banata. Tudi ta okolnost nam kaže, kako je naša banovina glede žita pasivna in da bi bilo treba začeti misliti na to, kako bi se dal pridelek žita dvigniti pri nas doma. Če bi imeli mi dovolj žita doma, bi jedli Ljubljančani (in tudi drugi) lahko dosti cenejši kruh. Danes moramo namreč plačevati poleg blaga tudi še zelo drag prevoz, ki ceno kruha znatno zvišuje.«

Zdravstveni drobiž.

Vrednost izprehodov.

Sveži zrak in gibanje v njem pospešujeta preosnovo in nam z večjim veseljem do dela in z večjo delovno močjo dvakrat nadomestita to, kar smo s sprehodom zamudili. Izdatno gibanje na svežem zraku je telesu neogibno potrebno.

Kdaj naj gremo na sprehod? Nekateri so za zjutraj, ker je zrak takrat najbolj čist in je dim prejšnjega dneva že izginil; drugi so za zvečer, ker potrebuje telo po težavah in vročini dneva izenačenja, kar je zlasti važno za duševne delavce. Živci potrebujejo pomirjenja, kri, ki je med dne-

vom dotekala v glavo, naj teče zopet v noge, kar dosežemo ravno z gibanjem nog, torej s sprehodom. Nasprotno je zrak zvečer manj čist kot zjutraj.

Zato je najbolj priporočljivo, če za sprehod določeni čas razdelimo v dva dela in gremo na sprehod zjutraj in zvečer. Dobro je, če stanujemo precej proč od tam, kjer vršimo dnevne opravke; pogoj je seveda ta, da pot opravimo peš. To velja za učence, uradnike, trgovce itd. Opoldanski čas pa za sprehode ni pripraven, pri čemer pustimo poletno vročino v nemar. Opoldne imamo ali preprazen ali pa prepolen želodec, in ni dobro ne eno ne drugo.

In še nekaj! Zjutranji in večerni sprehod naj nam postaneta vsakdanja navada! Pojdimo na sprehod vsak dan, tudi če je dež; saj je ob dežju zrak še bolj čist.

Dolgo in kratko spanje.

Najbolje je, če se ravnamo po starem preizkušenem dejstvu, da je najbolj zdravo, če gremo kmalu spat in če zgodaj vstanemo. Tudi moremo kot pravičen označiti stari rek, da je spanje pred polnočjo najbolj zdravo. Vobče naj bi odrasli spali po osem ur dnevno. Je pa dosti prav zdravih ljudi, ki imajo večjo potrebo po spanju in ki so šele po devetih ali desetih urah naspali. To ni nobena bolezen; je pač njih narava taka. Na drugi strani je pa zopet dosti zdravih ljudi, ki so zadovoljni z dosti krajšim spanjem in ki so po petih do šestih urah spanja popolnoma izpočiti. Eden tako, drugi drugače; enako ni za vse.

Širite „Naš Glas“

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Gostilna pri Kolovratarju Ljubljana
Pred škofijo 14 Tomaž Bizilj
Toči pristna štajerska in dolenska vina. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Cene zmerne, postrežba točna. Za obilni obisk se priporoča

Priporoča se cenj. občinstvu
špecerijska trgovina
LESKOVIC & MEDEN
Ljubljana, Jurčičev trg 1

Krojaški atelje
FRAN IGLIČ, LJUBLJANA
Pražakova ulica.
Izdeluj se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modrega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Ivan Perdan nasl., Ljubljana
Veletrgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga.
Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo špecerijsko blago.
Postrežba točna in solidna.

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Nogavice, kravate, žepne robce, rokavice, vezene, čipke, D. M. C. sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje v največji izbiri pri
Josip PETELINC, Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Tovariši! Kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah, ki oglašujejo v „Našem Glasu“! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ
Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10681 / Telefon št. 3413
Posojila tudi ranžijska (do Din 10.000,-) vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo in poroštvo. Hranilne vloge na hranilne knjižice in vloge v tek rač. obrestuje, ako so vezane na krajšo dobo, po 5% — 6 1/2%. Izplačila promptna. Tovariši, rešila nas bo samo stanovska in zadruga zavednost.

Telefon št. 2312
Račun pošt. hran. 10.761
UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA
JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov
LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana
Vodnikov trg št. 5. r. z. z o. z. Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!
Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.
Širite zadrugašno misel med svojimi tovariši!